

Aanpak nodig voor behoud van nationaal erfgoed onderwater-archeologie Rede van Texel

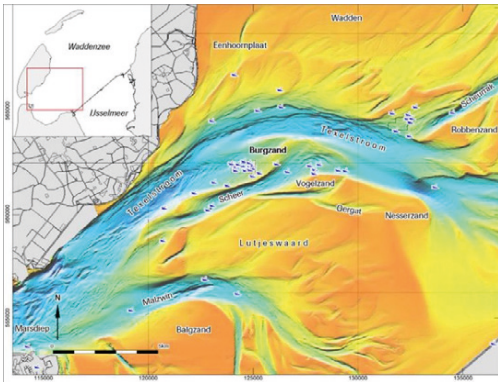
Hoe behouden we onze schatten uit de 17e eeuw?

Op de bodem van de Waddenzee, aan de kust van Texel, liggen vele historische scheepswrakken uit de tijd van de Rede van Texel. In de rijke 17e eeuw wachtten de schepen hier op gunstige wind. De Rede van Texel wordt niet voor niets het Schiphol van de 17e eeuw genoemd. Deze vaak nog gave en goed geconserveerde scheepswrakken worden aangetast door erosie. Als we nu niets doen, verliezen we binnen 20 jaar talrijke schatten uit de Nederlandse geschiedenis. Willen we dit waardevolle maritiem erfgoed voor Nederland behouden, dan dient er zo snel mogelijk een nationaal plan te komen om het te beschermen, te onderzoeken en de historische vondsten voor het publiek toegankelijk te maken.

Bedreiging Sinds decennia verdwijnen er op grote schaal en onopgemerkt, wrakken - mét hun inhoud - van historische handelsschepen uit de 17e eeuw. Vooral in de westelijke Waddenzee nabij Texel, een verzamelplaats van schepen die op Amsterdam, Hoorn en Enkhuizen voeren, eroderen in hoog tempo talloze van deze unieke en kwetsbare wrakken. De diepe geulen in de Waddenzee verplaatsen langzaam en spoelen steeds meer scheepswrakken weg. Hierdoor dreigen tientallen wrakken onherroepelijk verloren gaan. Binnen 20 jaar zal al een groot deel van deze wrakken,

Aanpak nodig voor behoud van nationaal erfgoed onderwaterarcheologie Rede van Texel

ook de 16 wrakken binnen het rijksmonument Burgzand, verdwenen zijn. Daarmee verdwijnt ook een groot deel van de maritieme geschiedenis van Nederland in de 17e-eeuwse mondiale handel.

Links: de erosiegeulen met de belangrijkste wrak-clusters.

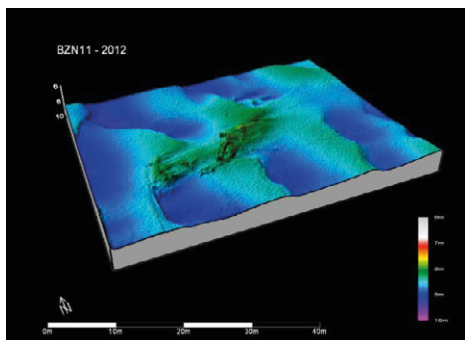
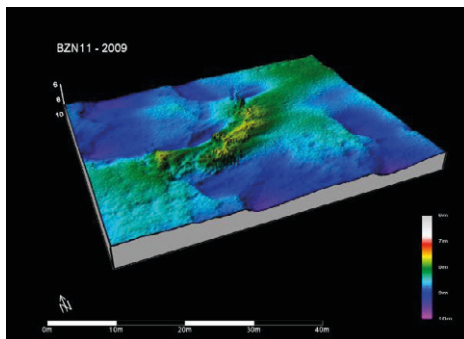
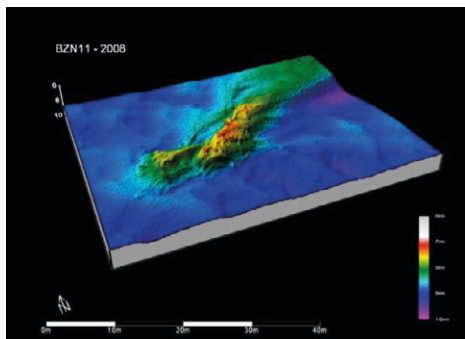
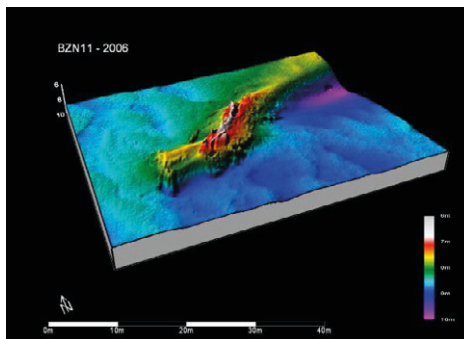
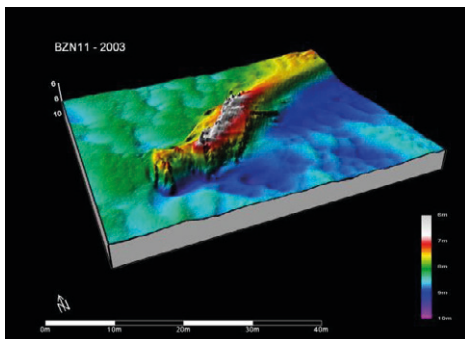
Onder: een opgraaftekening van een al deels uit elkaar gevallen laat 16e-eeuws scheepswrak.

Aanpak Een nationaal georganiseerde aanpak voor behoud en bescherming is noodzakelijk om dit Nederlandse maritieme verhaal niet verloren te laten gaan. Onderzoek, bescherming en educatie gaan daarbij hand in hand. De scheepswrakken kunnen zeer veel nieuwe historische informatie opleveren waardoor we meer leren over de Nederlandse identiteit. Door het onderzoek in een breder cultuurhistorisch perspectief te plaatsen en het te verbinden aan geschreven bronnen, de schilderkunst van de Hollandse meesters, de monumentale grachtenpanden, de windmolens en het droogmakerijenlandschap, verrijkt dit het collectieve bewustzijn van ons verleden.

Actie nodig De vondst van 'de jurk' in het Palmhoutwrak heeft aangetoond dat er bijzondere schatten op onze zeebodem liggen. Er is veel publieke belangstelling voor. Reden te meer om actie te ondernemen om ons maritiem erfgoed te behouden. De wrakken moeten in een periode van 8 á 10 jaar worden opgespoord en onderzocht als we meer erosie willen voorkomen. Wanneer het schip of de inhoud waardevol genoeg is moet dit worden beschermd of opgegraven, geconserveerd en tentoongesteld. Het onderzoek en de resultaten kunnen worden gedeeld in educatieve programma's, documentaires en naslagwerken. Hierdoor geven we onze geschiedenis door aan de volgende generatie en houden we haar springlevend.

Als we deze schatten willen redden vraagt dat een grote inspanning. Alleen een nationale aanpak kan voorzien in de uitvoering van activiteiten - menskracht, materieel en technieken - om de roemrijke historische Nederlandse internationale scheepvaart op de kaart te zetten.

Een 'waterijsje op het asfalt': De ondergang van een wrak door erosie in beeld gebracht via multibeam-opnames. In 2003 lag het scheepswrak (wit, rood) duidelijk zichtbaar hoog boven de Waddenzee bodem. De bodem verdiept (steeds meer groen en blauw in 2006-2008) en de omgeving van het schip erodeert weg. Uiteindelijk verdwijnt ook het schip zelf stap voor stap en in 2015 herinnert bijna niets meer aan het waardevolle maritiem erfgoed.